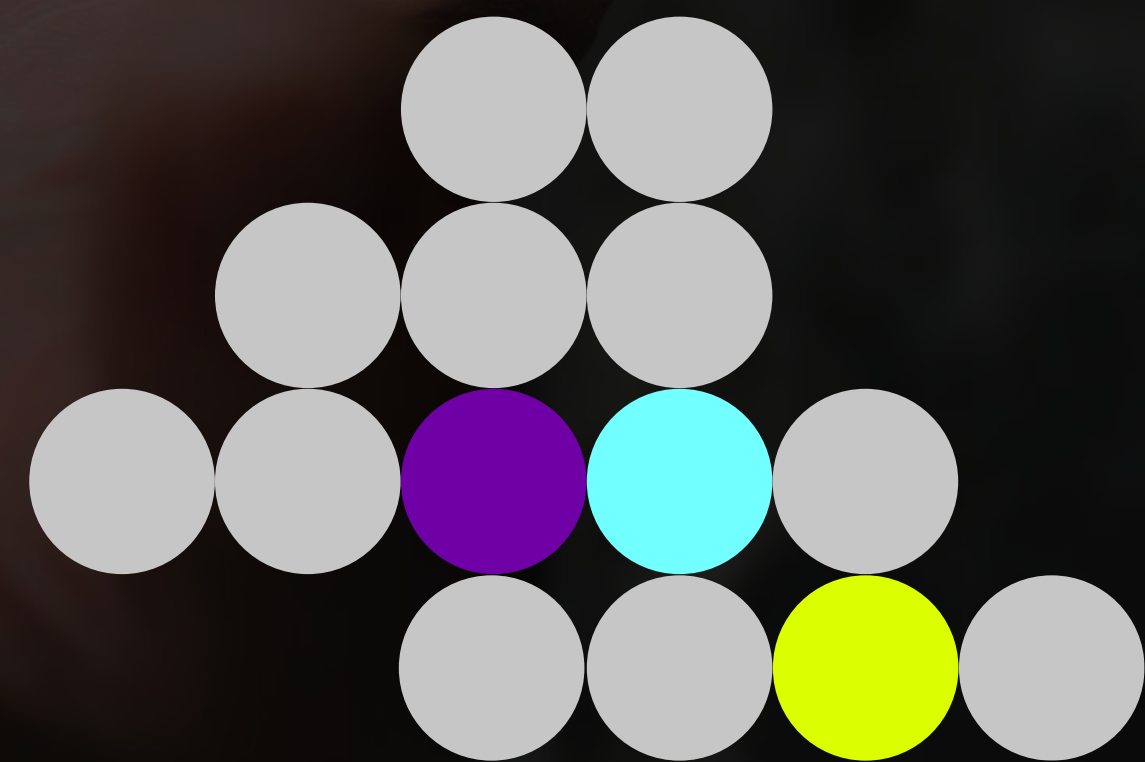

○ CLEANR
GRUPA

APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS

Pirmā Aprites ekonomikas indeksa rezultāti

Aprites ekonomika – atbilde klimata pārmaiņām

Gudrāka saimniekošana,
efektīvāka pieejamo
resursu izmantošana

Kāpēc uzsākām šo iniciatīvu?

Kā šos principus **ieviešam mēs?**

Bezatkritumu saimniecība

Savas darbības
rezultātā neradām
atkritumus

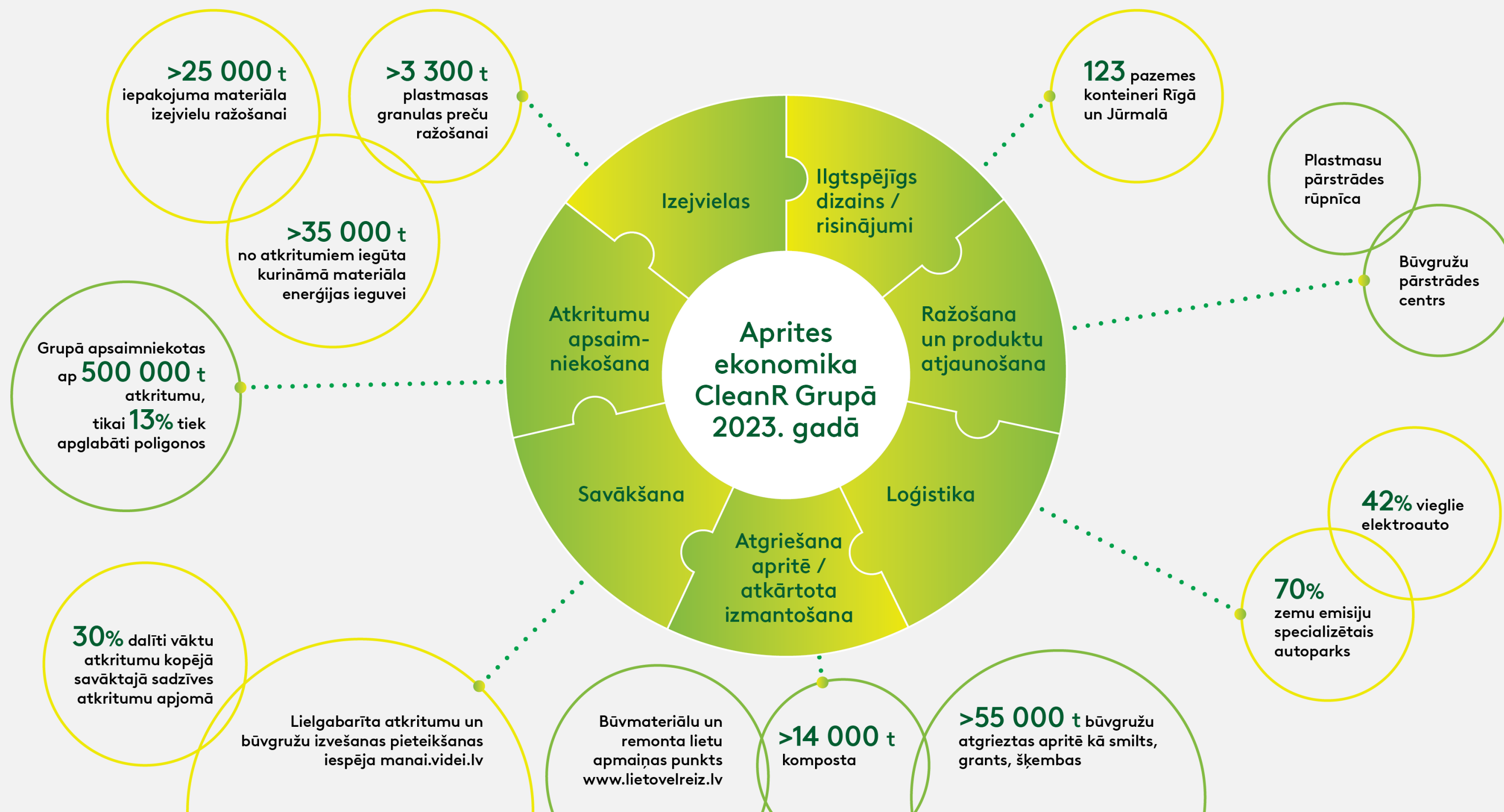

Pilna cikla pilsētvides serviss

No atkritumu
savākšanas līdz
šķirošanai un
pārstrādei

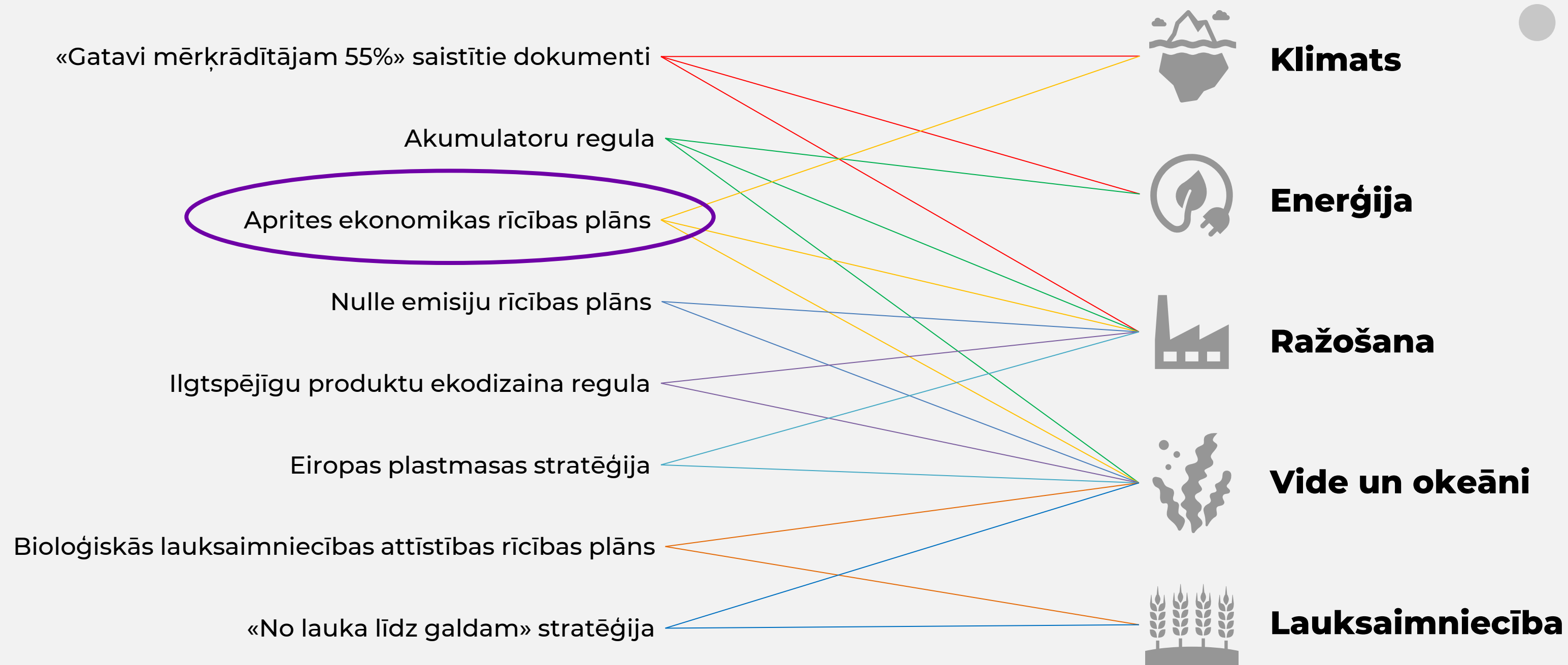
No telpu uzkopšanas
un pilsētvides teritoriju
uzkopšanas līdz parku,
ielu uzturēšanai

Apritīgums CleanR Grupā

Eiropas Savienības Zaļais kurss – attiecas uz ikvienu no mums

Ietver stratēģijas, rīcības plānus, nodokļus, pārskatītus un jaunus tiesību aktus,
kas katrs ietekmē dažādas nozares.

Pasaules apritīguma plaisa: **no runām uz rīcību**

3x pieaudzis
diskusiju, publikāciju utt. daudzums
par apritīgumu pēdējos 5 gados

100 miljardi tonnu gadā –
patērētas izejvielas

-21% pasaules apritīgumā
kopš 2018. gada

500 gigatonnas /
patēriņš 2018–2023

28% izejvielu patērēts
laikā no 1900. līdz 2023. gadam

Dati –
pamats
kvalitatīviem
lēmumiem

**Pašvaldībām
vislielākā
ietekme uz
rezultātu –**
paraugs un
vides radītājs

**Mērķu
sasniegšanā
jāiesaista
visas puses:**
valsts, pašvaldības,
uzņēmumi, cilvēki,
NVO, zinātnieki

Zinātniski pamatotais rīks palīdzēs pašvaldībām...

...

redzēt savu
aktuālo situāciju
apritīguma jomā

...

saprast, kas ir jāuzlabo
kopējai Latvijas iedzīvotāju
labklājībai un labbūtībai

Vadošie pētnieki:

Profesore, ekonomikas un
ilgtspējīgas attīstības eksperte,
Dr.oec. **Dzintra Atstāja**

LU Filozofijas un socioloģijas
institūta vadošais pētnieks
Dr.sc.soc. **Andris Saulītis**

Kopumā darbā
bija iesaistīti
**vairāk nekā
20 zinātnieku**

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Aprēķināšanas metodika

** Vienai apvitīguma pazīmei būtiskums var atšķirties atkarībā no kategorijas – pašvaldības, iedzīvotāji vai uzņēmēji*

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Rezultāts grupās

Līderi
>500

- Augstākie rezultāti apritīgumā
- Apritīguma mērķu sasniegšanā iesaistījuši iedzīvotājus
- Panākuši izpratni par apritīguma nozīmīgumu labbūtībā un ilgtspējā

Eksperti
450–499

- Pārvalda aprites ekonomikas elementus
- Īsteno tos praksē
- Spēj centienus izskaidrot iedzīvotājiem

Praktiķi
400–449

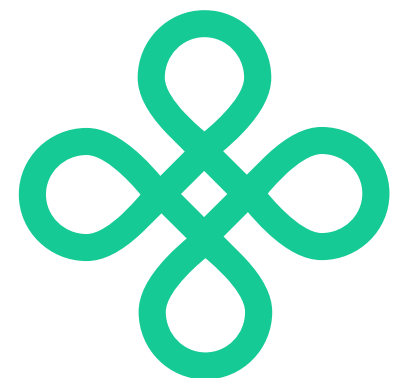
- Īsteno nozīmīgu aprites ekonomikas iedzīvināšanu pašvaldībā
- Plaši iesaista iedzīvotājus

Apzinīgie
350–399

- Īsteno aprites ekonomikas principus
- Skaidro tos iedzīvotājiem

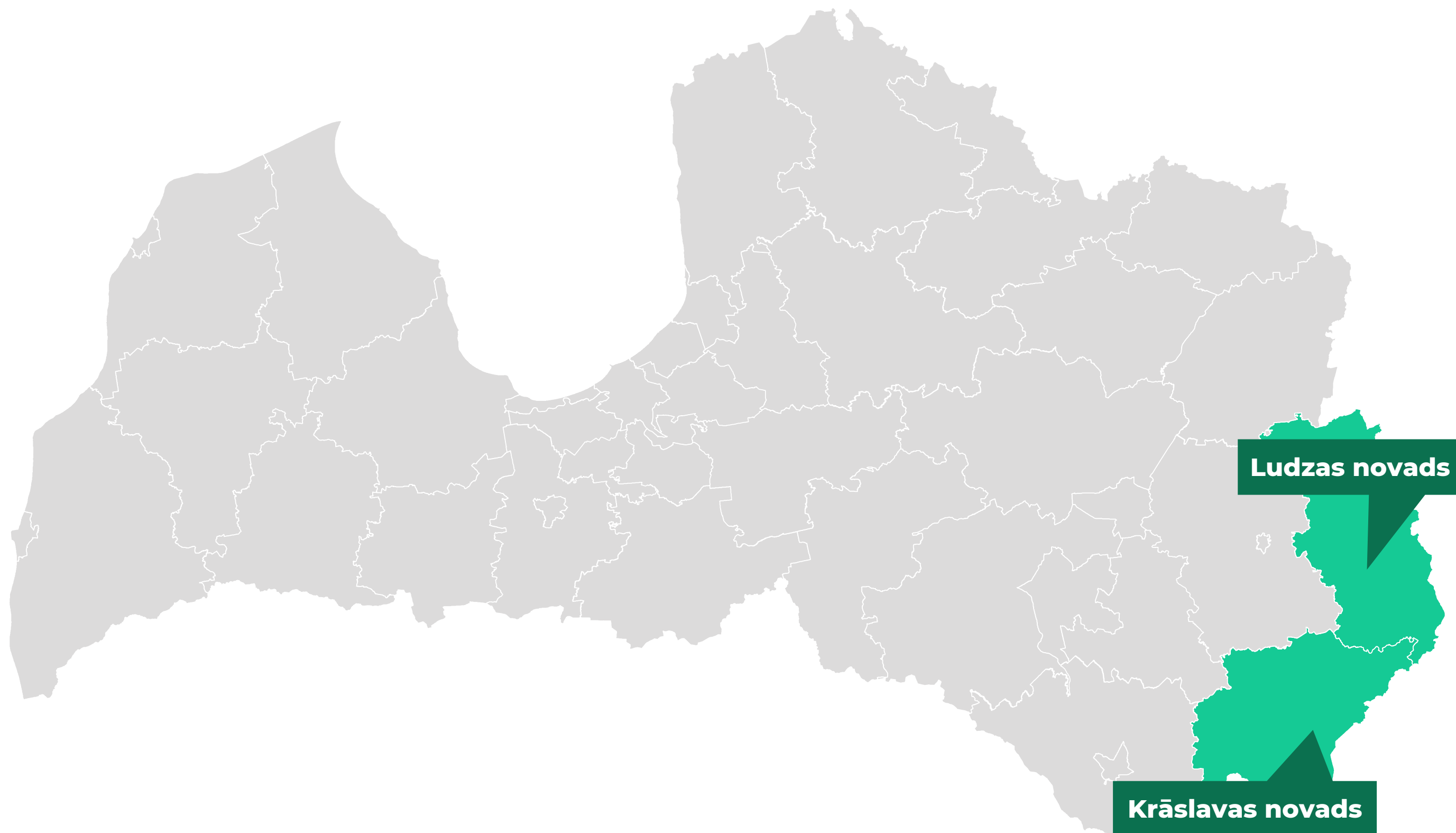
Nogaidošie
<349

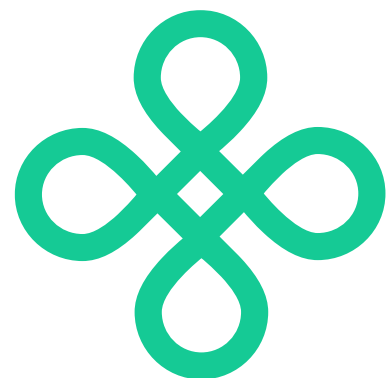
- Apzina iespējas integrēt apritīgumu pašvaldības funkciju nodrošināšanā

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

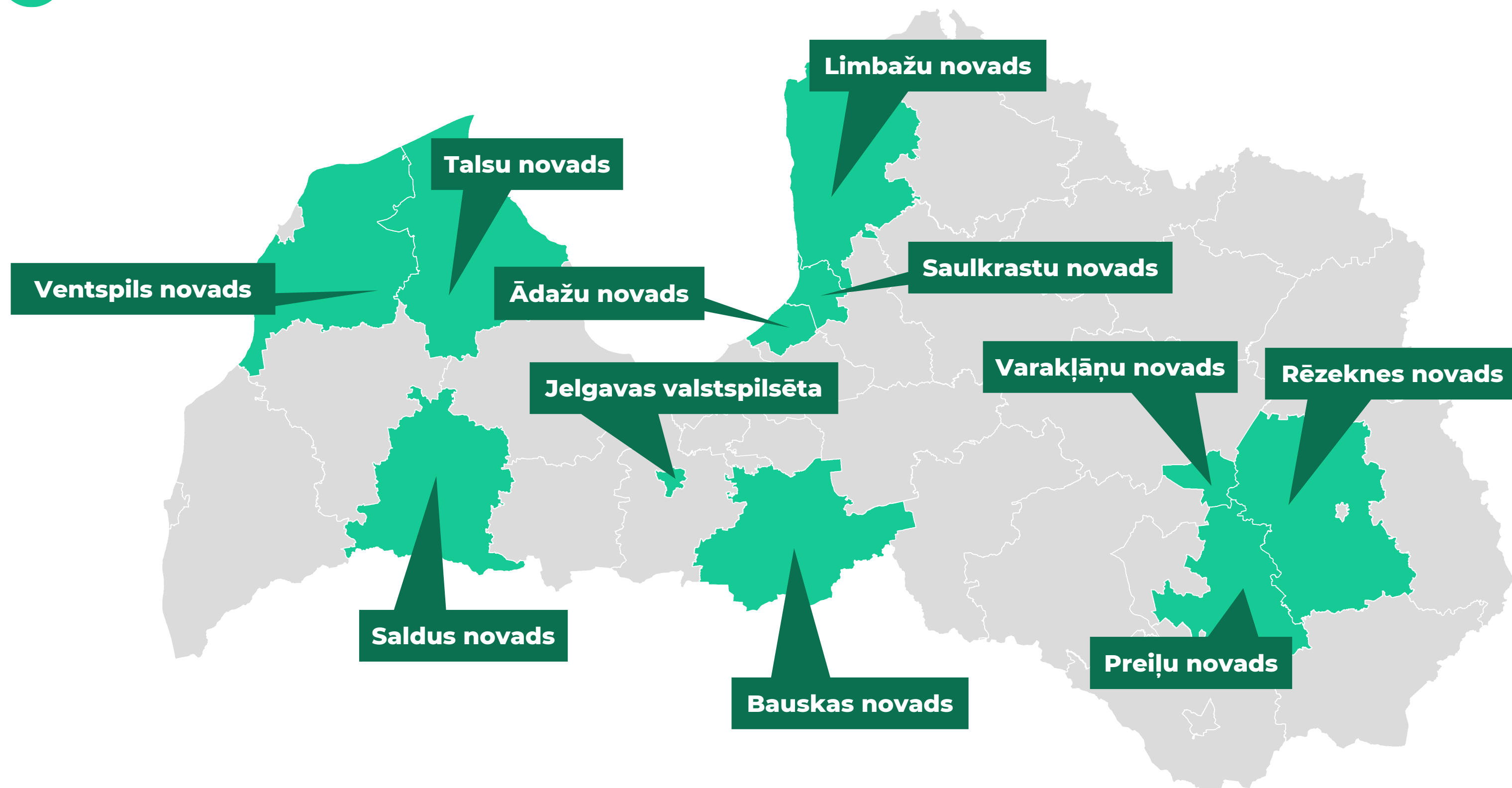
Nogaidošie <349

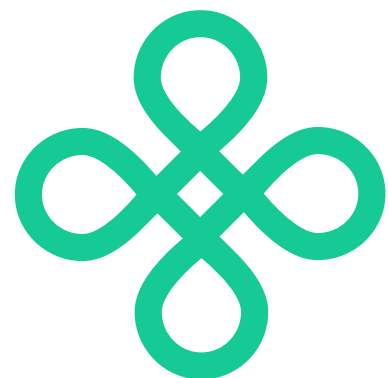

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Apzinīgie 350-399

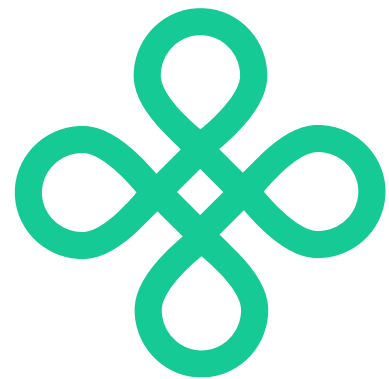

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

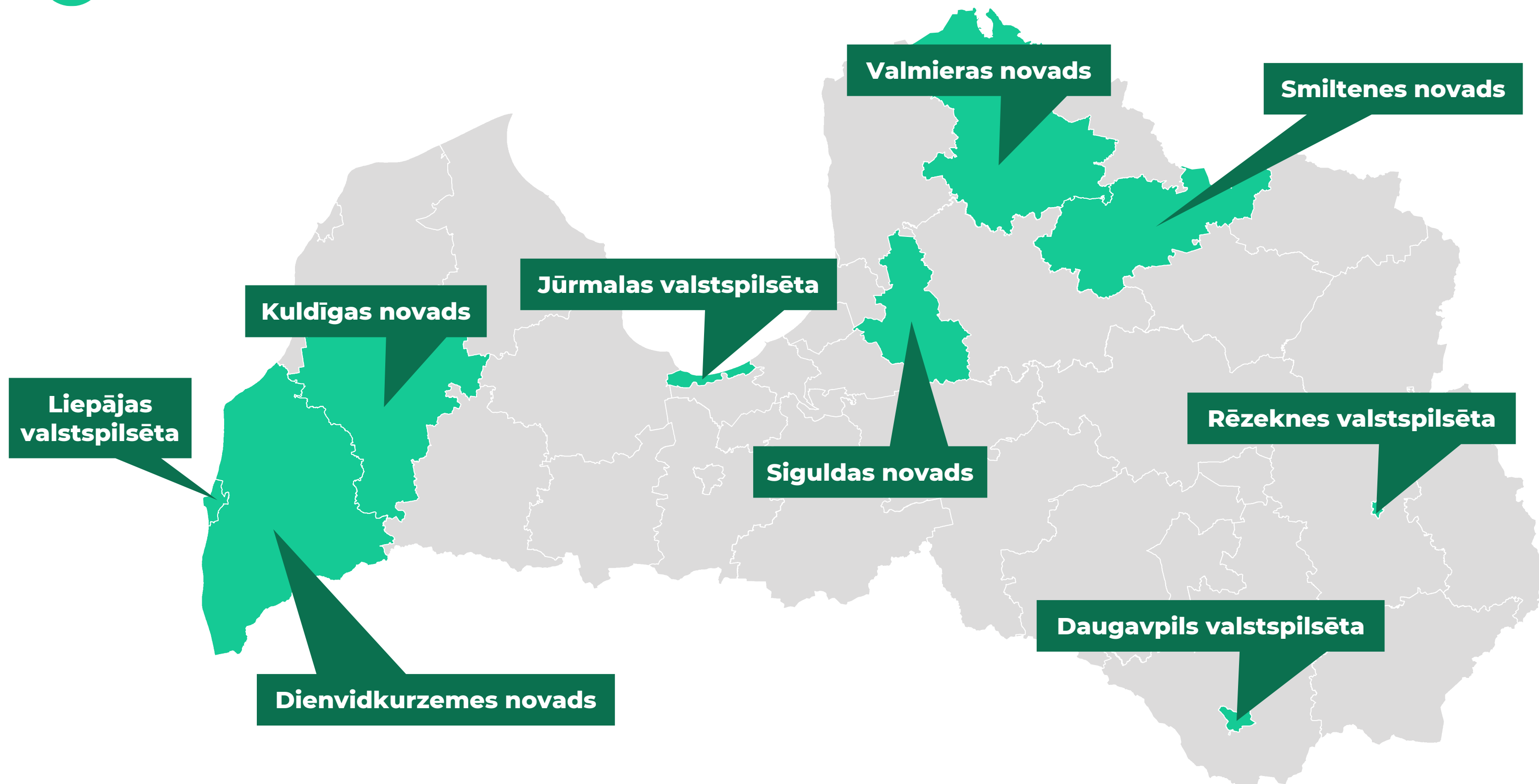
Praktiķi 400-449

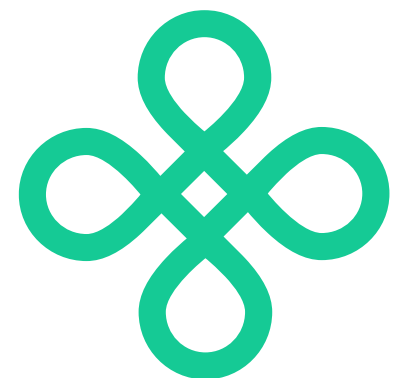

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Eksperti 450-499

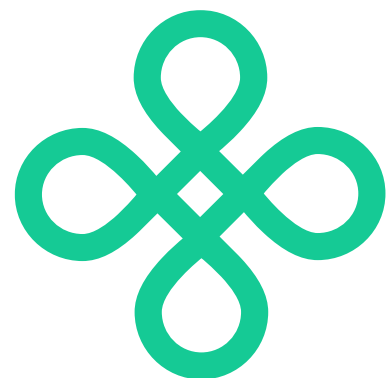

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Līderi >500

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

Kopējie rezultāti grupās

LĪDERI >500	EKSPERTI 450-499	PRAKTIĶI 400-449	APZINĪGIE 350-399	NOGAIDOŠIE <349
Ventspils valstspilsēta Līvānu novads	Dienvidkurzemes novads Valmieras novads Daugavpils valstspilsēta Rēzeknes valstspilsēta Kuldīgas novads Liepājas valstspilsēta Smiltenes novads Jūrmalas valstspilsēta Siguldas novads	Rīgas valstspilsēta Ogres novads Jēkabpils novads Balvu novads Cēsu novads Aizkraukles novads Jelgavas novads Salaspils novads Augšdaugavas novads Ķekavas novads Tukuma novads Alūksnes novads Dobeles novads Olaines novads Valkas novads Gulbenes novads Madonas novads Mārupes novads Ropažu novads	Bauskas novads Preiļu novads Talsu novads Limbažu novads Ventspils novads Rēzeknes novads Jelgavas valstspilsēta Saldus novads Varakļāņu novads Saulkrastu novads Ādažu novads	Ludzas novads Krāslavas novads

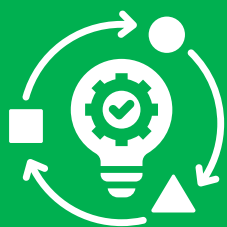

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Indeksa kategorijas – praktisks instruments pilnveidei

**Resursu
pārvaldība**

**Ekonomikas /
Uzņēmējdarbības
transformācija**

**Sabiedrības
iesaiste**

**Prasmīga
saimniekošana**

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

Resursu taupīšana ikdienā (elektroenerģija, siltumenerģija, materiāli, piemēram, kancelejas preces, iekārtas, kā arī ūdens, transporta fosilā degviela (benzīns, dīzelis, gāze)

● **Gudras saimniekošanas principi** (viedās tehnoloģijas, atkritumu šķirošana, investīciju aprites ekonomikas veicināšanai apgūšana, sadarbības projekti pētniecībai un inovācijām, atkritumu samazināšana, atjaunīgā enerģija, digitāla dokumentu aprīte un lietvedība, energoefektīvu ēku renovācija un būvniecība)

● **Preču un pakalpojumu lietošana pašvaldībā** (noma vs pirkšana, lietotas preces vs jaunas, labošana vs jauna iegāde, ārpakalpojumu izmantošana)

Atbalsts noteiktiem pasākumiem un uzņēmējdarbības formām (elektropreču, apģērbu, velosipēdu un citu ne-elektropreču remonts, lietoto preču veikali, krāmu, mājražotāju un amatnieku preču tirdziņi, brīvā laika un hobiju preču noma, elektro uzlādes vietas, brīvpieejas uzlādes vietas, mantu glabātuves, dzeramā ūdens uzpildes vietas)

Resursu pārvaldība

● **Zaļā iepirkuma izmantošana**

Atkritumu apsaimniekošanas jautājumu risināšana (infrastruktūras pieejamība iedzīvotājiem, uzņēmējiem, otrreizējo materiālu izmantošana, ražotāju sadarbības veicināšana, bīstamo atkritumu apsaimniekošana, komersantu ilgtspējīgas saimniekošanas veicināšana, kompostēšana)

Sabiedriskā transporta pieejamība

Otrreizējo materiālu izmantošana tūrismā, pretplūdu sistēmās, būvniecībā, pilsētvides uzturēšanā

Aprites ekonomikas principu ievērošana pašvaldības rīkotajos publiskajos kultūras, sporta un citos pasākumos

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

- **Gudras saimniekošanas principi** (viedās tehnoloģijas, atkritumu šķirošana, investīciju aprites ekonomikas veicināšanai apgūšana, sadarbības projekti pētniecībai un inovācijām, atkritumu samazināšana, atjaunīgā enerģija, digitāla dokumentu aprite un lietvedība, energoefektīvu ēku renovācija un būvniecība)
- **Atbalsts noteiktiem pasākumiem un uzņēmējdarbības formām** (elektropreču, apģērbu, velosipēdu un citu ne-elektropreču remonts, lietoto preču veikali, krāmu, mājražotāju un amatnieku preču tirdziņi, brīvā laika un hobiju preču noma, elektro uzlādes vietas, brīvpieejas uzlādes vietas, mantu glabātuves, dzeramā ūdens uzpildes vietas)

Ekonomikas / Uzņēmējdarbības transformācija

- **Koplietošanas un kopstrādes pakalpojumu atbalsts** (kopstrādes telpas, koplietojamās automašīnas, (elektro)velosipēdi, skrejriteņi, sadzīves tehnikas telpas, publiski pieejams sporta inventārs, vingrošanas laukumi)
 - **Pašvaldības iesaiste un atbalsta sniegšana aprites ekonomikas veidošanā** (investīciju piesaiste, iedzīvotāju piesaiste un noturēšana savā teritorijā, industriālā simbioze, granti zaļajām idejām)
- Pašvaldības aktivitātes aprites ekonomikas veicināšanā**

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

**Pašvaldības organizētas informatīvas
aktivitātes par aprites ekonomiku**
(pašvaldības administrācijas darbiniekiem,
pašvaldības dibināto iestāžu un
kapitālsabiedrību darbiniekiem, pašvaldības
teritorijā esošajiem uzņēmumiem,
iedzīvotājiem)

Sabiedrības iesaiste

**Informācijas pieejamība par pašvaldības
aktivitātēm aprites ekonomikas jomā**
(pašvaldības mājaslapa, informatīvie izdevumi,
sociālo tīklu profili, informatīvie stendi un
plakāti pašvaldības iestādēs vai ārtelpās
pašvaldības teritorijā)

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

Apstiprināta aprites ekonomikas ieviešanas stratēģija/rīcības plāns

Aprites ekonomikas principu integrācija pašvaldības darbībā (pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti, teritoriju izmantošanas un apbūves noteikumi, atbalsts uzņēmējdarbībai)

- **Zaļā publiskā iepirkuma izmantošana**
- **Iesaiste un atbalsts aprites ekonomikas veidošanā** (investīciju piesaiste, iedzīvotāju piesaiste un noturēšana savā teritorijā, industriālā simbioze, granti zaļajām idejām)

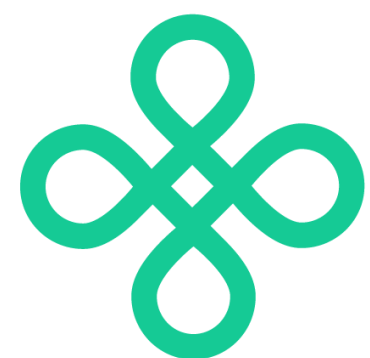

Prasmīga saimniekošana

Iesaiste klimata pārmaiņu risināšanā

Klimatneitralitātes sasniegšana pašvaldības saimniekošanā (jau ir sasniegta, līdz 2030. gadam, līdz 2040. gadam, līdz 2050. gadam, līdz 2060. gadam, vēlāk nekā 2060. gadā, nezina/grūti pateikt)

Auto ceļu un satiksmes plānošanas prioritātes (vieglais vai smagais auto ar iekšdedzes vai hibrīda dzinēju, elektriskie auto, sabiedriskais transports, gājēji, velosipēdisti)

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

TOP5 rezultāti kategorijās

RESURSU PĀRVALDĪBA

Ventspils valstspilsēta
Valmieras novads
Liepājas valstspilsēta
Rēzeknes valstspilsēta
Daugavpils valstspilsēta

EKONOMIKAS / UZŅĒMĒJDARBĪBAS TRANSFORMĀCIJA

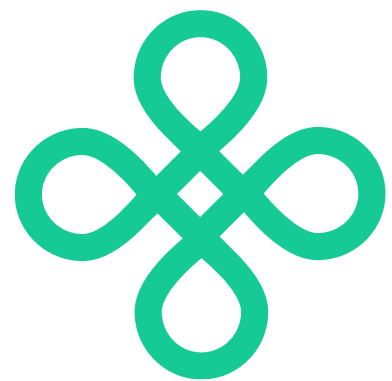
Ventspils valstspilsēta
Daugavpils valstspilsēta
Jelgavas novads
Aizkraukles novads
Ogres novads

SABIEDRĪBAS IESAISTE

Dienvidkurzemes novads
Līvānu novads
Rēzeknes valstspilsēta
Rīgas valstspilsēta
Salaspils novads

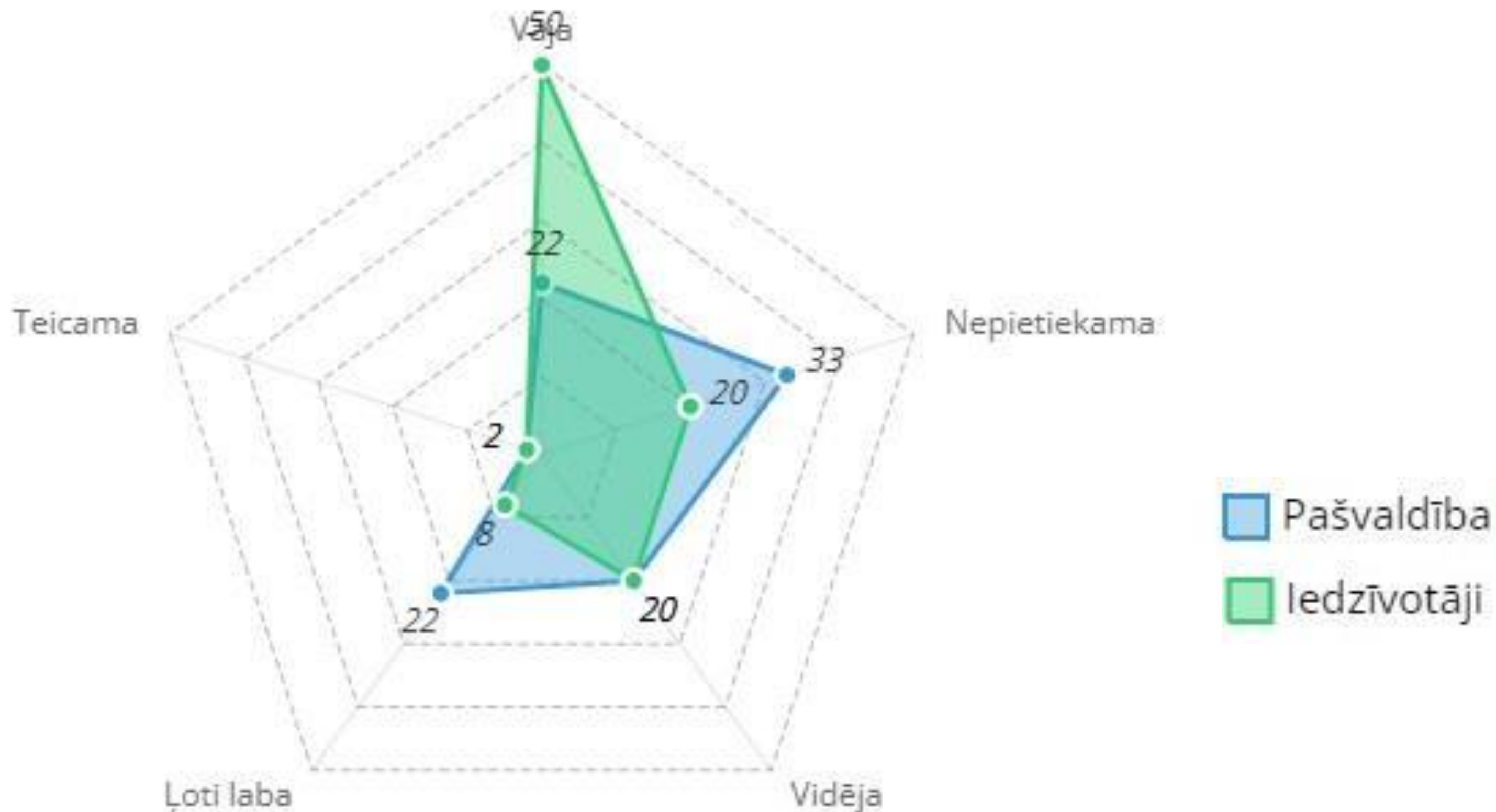
PRASMĪGA SAIMNIEKOŠANA

Dienvidkurzemes novads
Daugavpils valstspilsēta
Jūrmalas valstspilsēta
Smiltenes novads
Kuldīgas novads

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

Iedzīvotāju informētība par aprites ekonomiku pašvaldībā un pašvaldības ieguldījums informēšanā

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Aprites ekonomika: iedzīvotāju rīcība

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

iedzīvotāju aptaujas metodika

iedzīvotāji aptaujāti 2024. gada jūlijā
sadarbībā ar «Norstat Latvija»

Aptauja organizēta internetā (CAWI)
ar slēgtu, reprezentatīvu respondentu paneli

Kopumā aizpildītas **3223 anketas** par
visām Latvijas pašvaldībām

iedzīvotāju aptaujā uzdoti **jautājumi par pašvaldības
un pašu aktivitātēm** aprites ekonomikas jomā

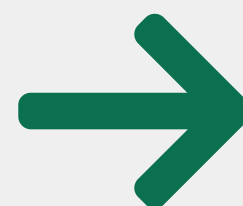

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Konteksts

**Iedzīvotāji sākumā
novērtē pašvaldības
darbību attiecīgajā
jomā**

**Uzreiz pēc tam seko
identisks jautājums, bet
aicinot novērtēt savu darbību**

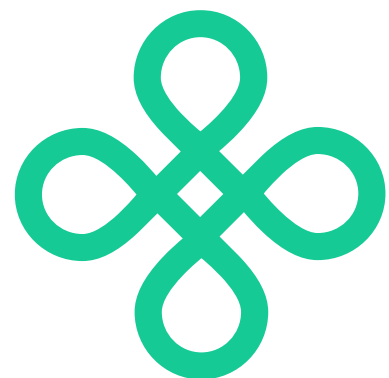
- *Cik lielā mērā, Jūsaprāt, x pašvaldība savā ikdienā taupa šādus resursus?*
- *Cik lielā mērā Jūs pats savā ikdienā taupāt šādus resursus?*

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Aprites ekonomika: atbalsts, pieejamība & izmantošana

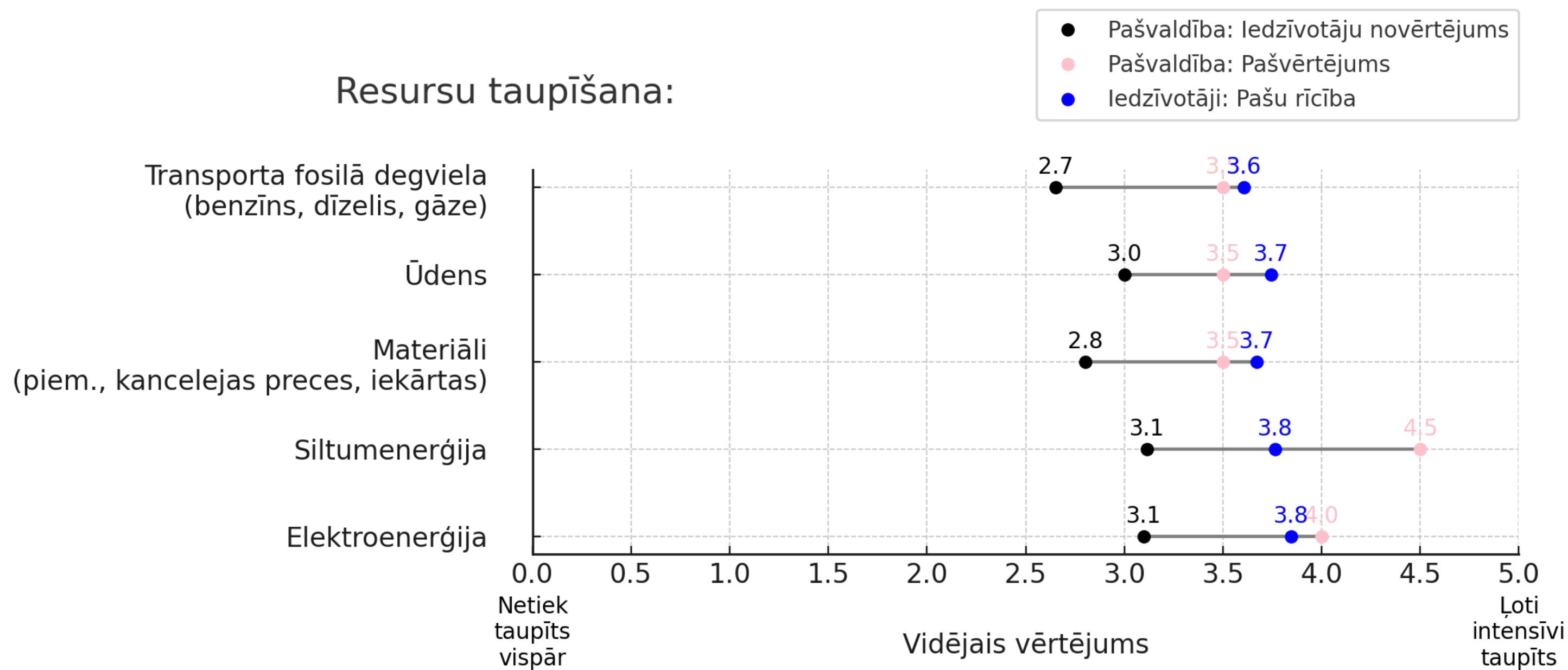

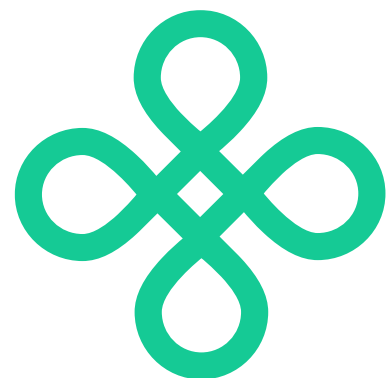
**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Iedzīvotāji uzskata sevi par taupīgākiem nekā pašvaldības

Resursu taupīšana:

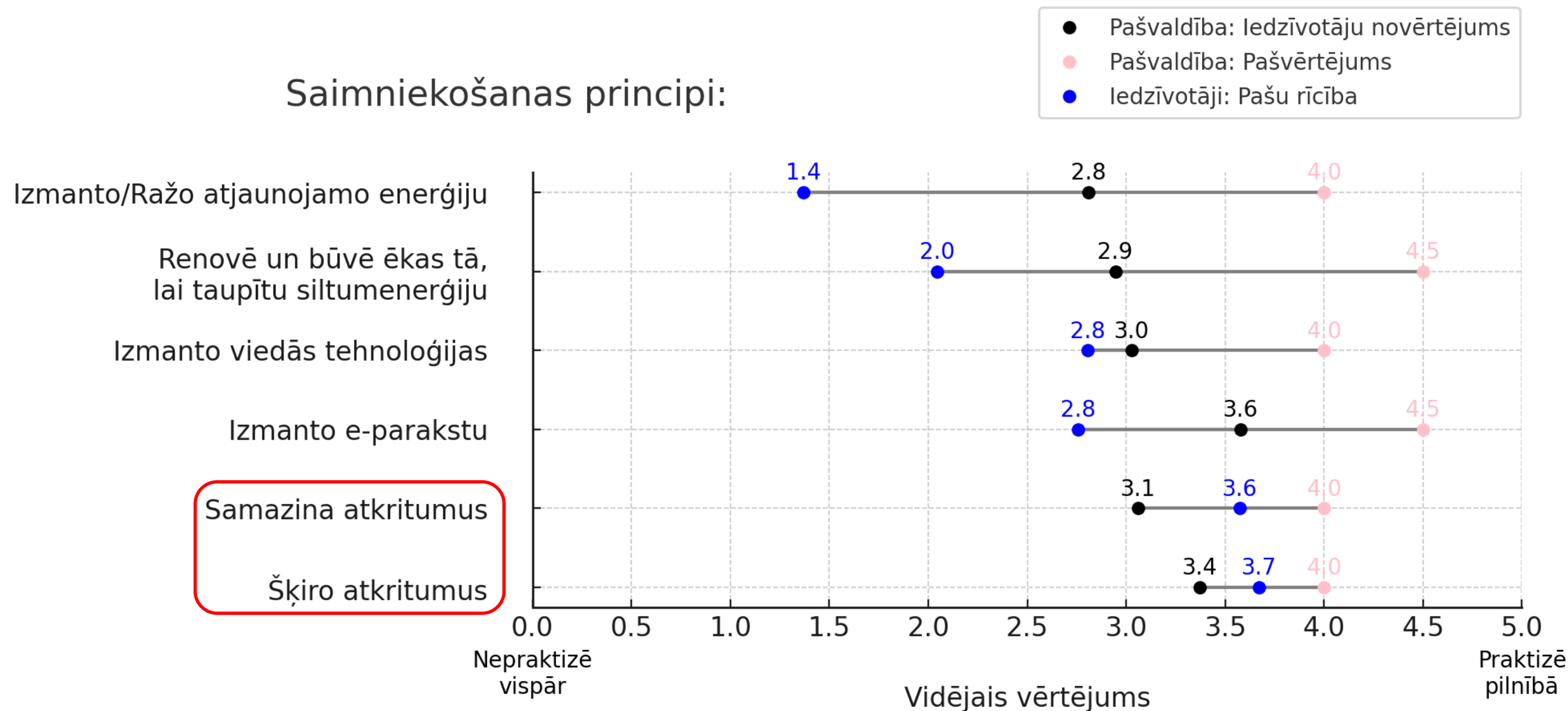
Piezīme: Iedzīvotāju aprēķinā izslēgtas "Nezinu/Grūti pateikt" atbildes

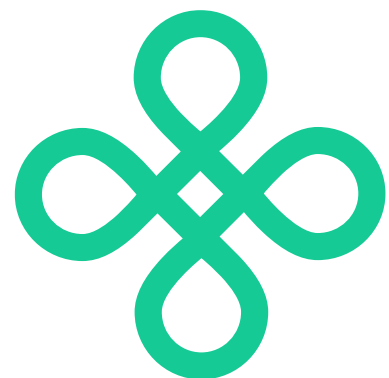
**APRIES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Pašvaldības saimnieko labāk par iedzīvotājiem, izņemot atkritumu jomā

Saimniekošanas principi:

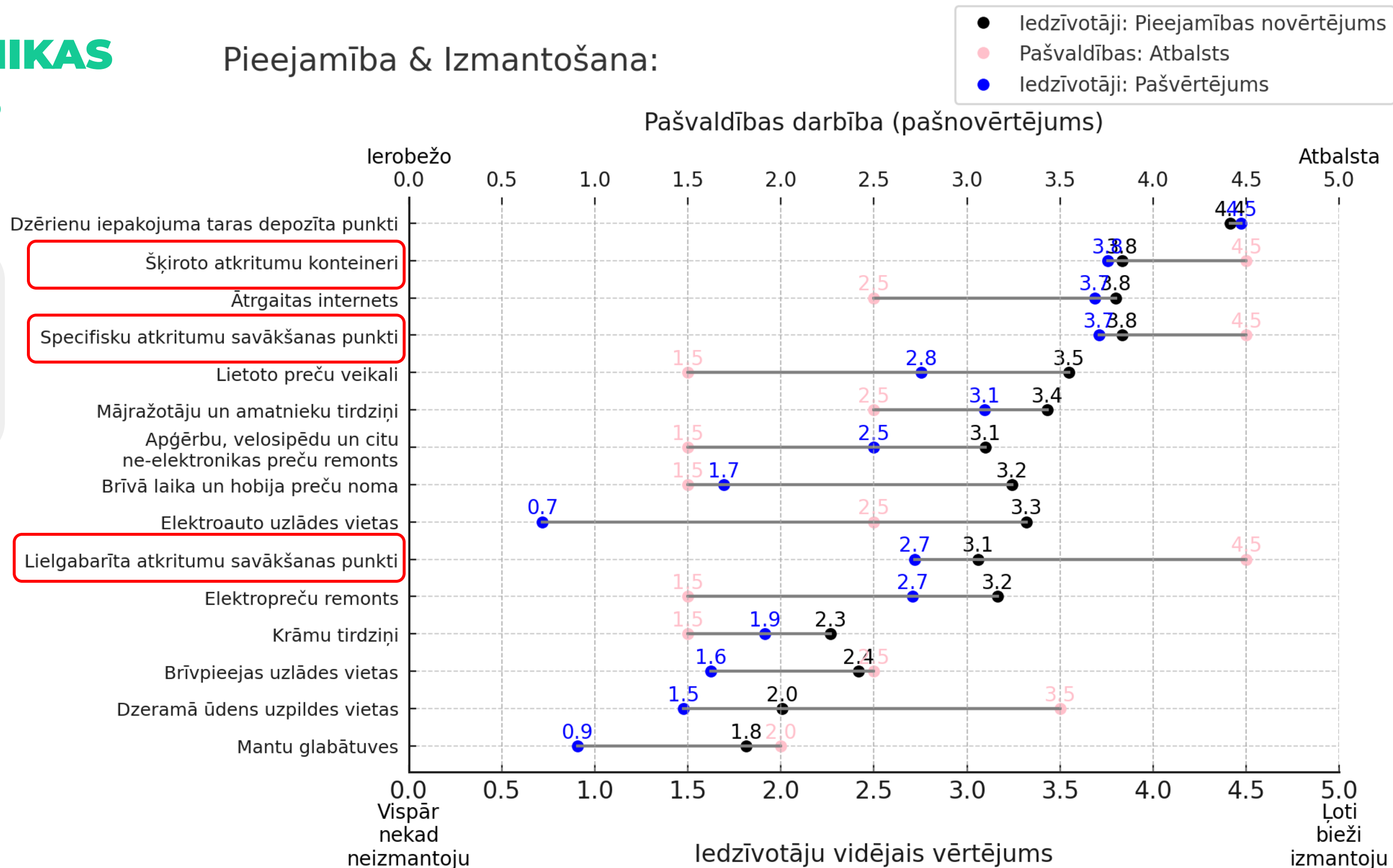
Piezīme: Iedzīvotāju aprēķinā izslēgtas "Nezinu/Grūti pateikt" atbildes

APRIKES EKONOMIKAS INDEKSS

Pakalpojumi ir
pieejami, bet
netiek izmantoti

Pieejamība & Izmantošana:

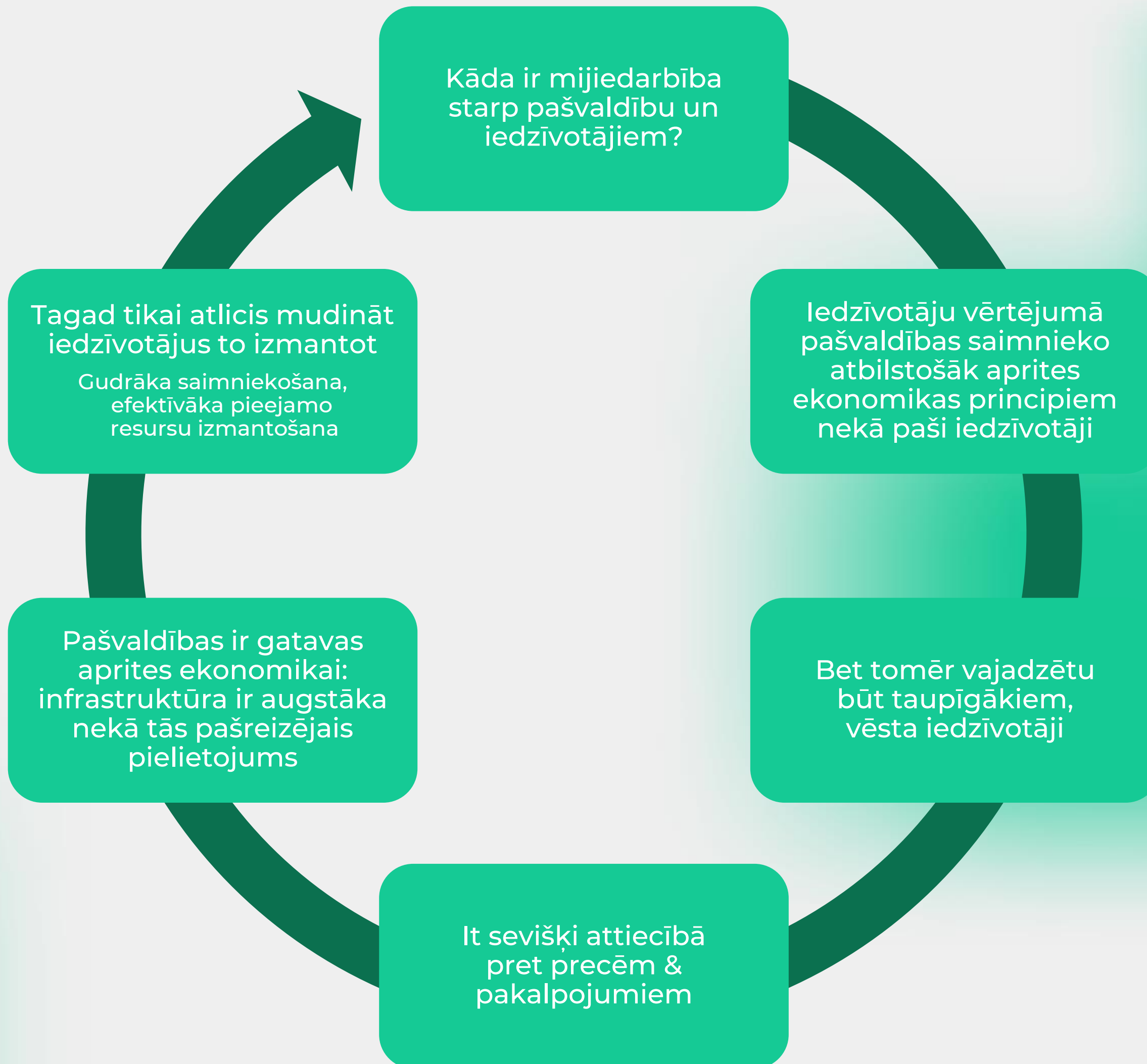

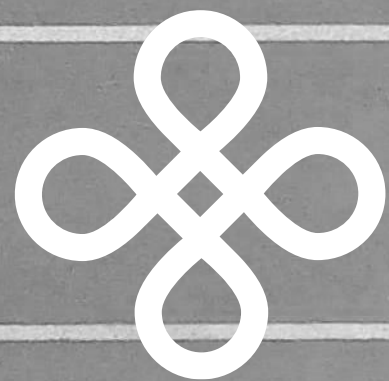
Piezīme: Iedzīvotāju aprēķinā izslēgtas "Nezinu/Grūti pateikt" atbildes

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

Secinājumi

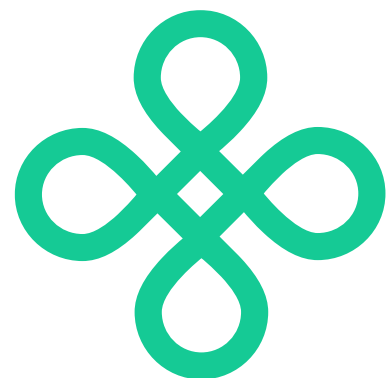

APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS

**Kurā novadā
ir līderi un
kur – nogaidošie
iedzīvotāji?**

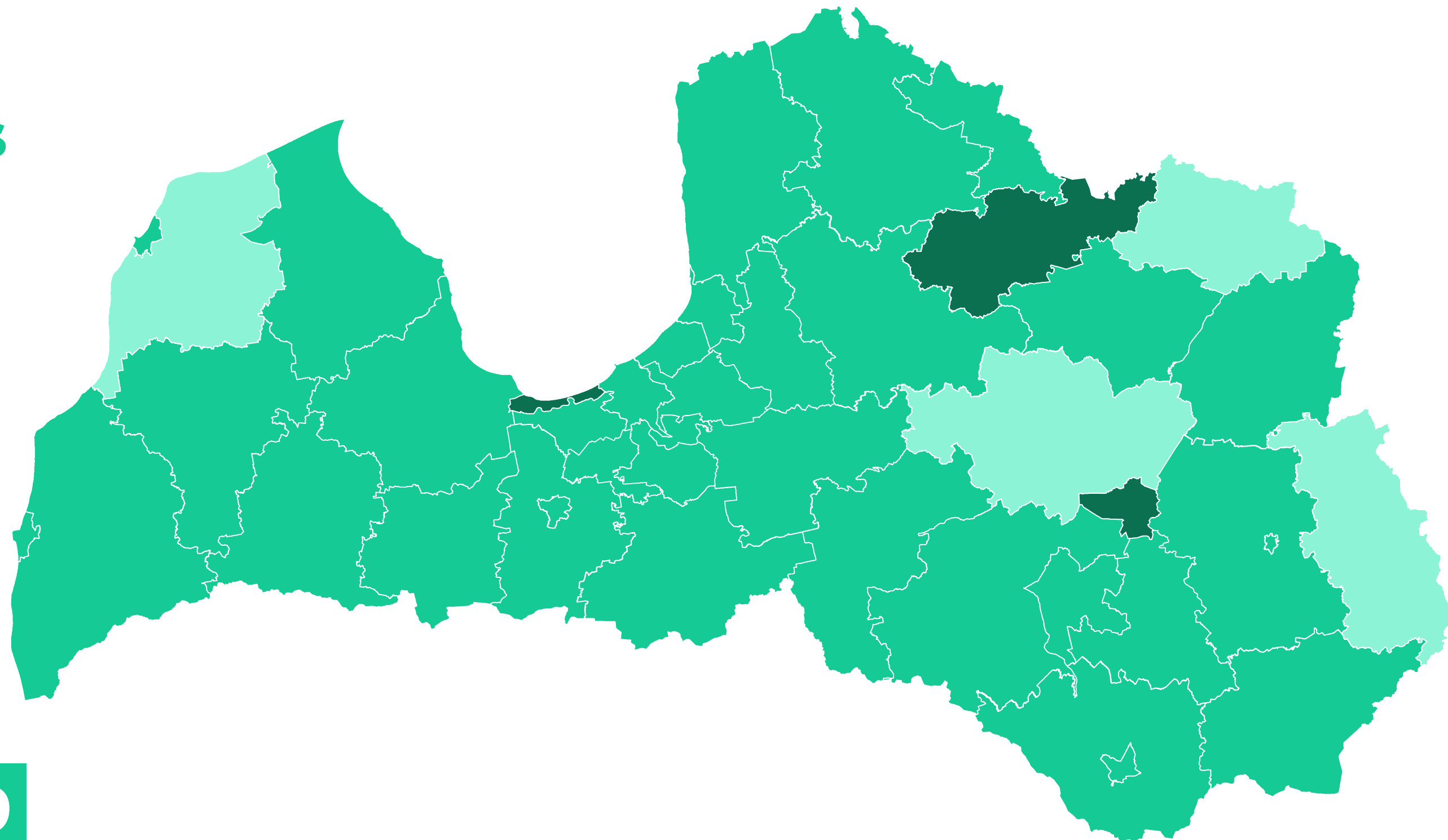

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

Līderi >500

Varakļānu novads*
Jūrmalas valstspilsēta
Smiltenes novads

Eksperti 450-499

Ventspils valstspilsēta
Dobeles novads
Mārupes novads
Liepājas valstspilsēta
Siguldas novads
Gulbenes novads
Augšdaugavas novads
Saldus novads
Valkas novads*

Ādažu novads
Līvānu novads*
Jēkabpils novads
Tukuma novads
Ķekavas novads
Jelgavas valstspilsēta
Bauskas novads
Valmieras novads
Ogres novads

Ropažu novads
Daugavpils valstspilsēta
Rīgas valstspilsēta
Saulkrastu novads
Aizkraukles novads
Cēsu novads
Talsu novads
Balvu novads
Dienvidkurzemes novads

Limbažu novads
Rēzeknes valstspilsēta
Preiļu novads
Rēzeknes novads
Olaines novads
Jelgavas novads
Salaspils novads
Kuldīgas novads
Krāslavas novads

Praktiķi 400-449

Ventspils novads
Madonas novads

Alūksnes novads*
Ludzas novads

**Mazāk par 25 anketām*

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Kā šo efektīvi izmantot?

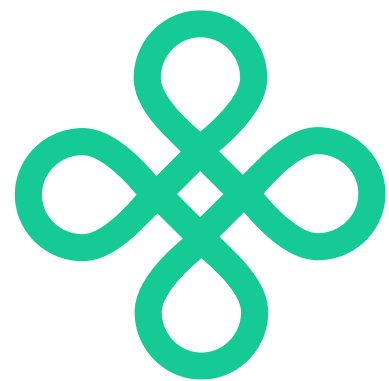
1. Darbam ar iedzīvotājiem
2. Politikas plānošanas dokumenti
3. Labās pieredzes pārņemšana un savas rīcības plānošana

APRITES EKONOMIKAS INDEKSS

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Rezultāts grupās

Līderi
>500

Eksperti
450–499

Praktiķi
400–449

Apzinīgie
350–399

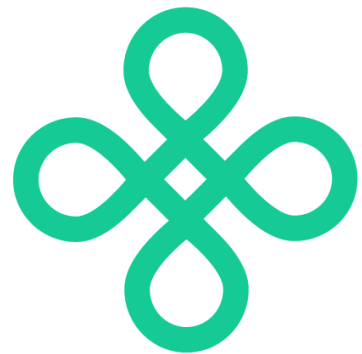
Nogaidošie
<349

KOPĒJAIS INDEKSA REZULTĀTS

- Līvānu novads
- Rēzeknes valstspilsēta
- Madonas novads
- Rēzeknes novads
- Preiļu novads

IEDZĪVOTĀJU VĒRTĒJUMĀ:

- Rēzeknes valstspilsēta
- Preiļu novads
- Līvānu novads
- Madonas novads
- Rēzeknes novads

**APRITES
EKONOMIKAS
INDEKSS**

Rezultāts kategorijās

RESURSU PĀRVALDĪBA

EKONOMIKAS /
UZŅĒMĒJDARBĪBAS
TRANSFORMĀCIJA

SABIEDRĪBAS IESAISTE

PRASMĪGA SAIMNIEKOŠANA

KOPĒJAIS INDEKSA REZULTĀTS

Madonas novads

Rēzeknes valstspilsēta
Līvānu novads

Rēzeknes novads
Preiļu novads

IEDZĪVOTĀJU VĒRTĒJUMĀ:

Līvānu novads
Rēzeknes valstspilsēta
Rēzeknes novads

Preiļu novads
Madonas novads